

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΠΟΥ ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΣΤΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Εκδόσεις Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος & Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου

Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος. Το Ολοκαύτωμα των Ελλήνων Εβραίων (1941-1944), εγχειρίδιο μελέτης, έκδοση Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος, Αθήνα 2005.

Εβραϊκές Γειτονιές της Ελλάδας, έκδοση Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος, Αθήνα 2008.

Νέοι στη Δίνη της Κατοχικής Ελλάδας. Ο Διωγμός και το Ολοκαύτωμα των Εβραίων 1943-1944, Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο - Γ.Γ. Νέας Γενιάς, Αθήνα 2008. **Περιλαμβάνει μαρτυρίες κρυμμένων παιδιών**

Τα ξυλοπάπουτσα διηγούνται. Μια αληθινή ιστορία, έκδοση Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος, Αθήνα 2005. **Η ιστορία ενός Εβραϊόπουλου που επέστρεψε από το στρατόπεδο του Μπέργκεν-Μπέλζεν.**

Μαρτυρίες

Ασέρ-Πάρδο, Ροζίνα: *548 ημέρες, με άλλο όνομα,* Γαβριηλίδης, Αθήνα 1999. **Ημερολόγιο από την περίοδο της Κατοχής ενός κρυμμένου παιδιού**

Γιακοέλ, Γιομπώβ: *Απομνημονεύματα 1941-1943,* Ίδρυμα ΕΤΣ-ΑΧΑΪΜ, Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993.

Γκατένιο-Όσμο, Νάτα: *Από την Κέρκυρα στο Μπίρκεναου και την Ιερουσαλήμ. Η ιστορία μιας Κερκυραίας Εβραίας,* Γαβριηλίδης, Αθήνα 2005.

Κούνιο, Χάιντς: *Έζησα τον Θάνατο,* Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1982 (επανέκδοση: Ίδρυμα Ετς Χαϊμ, Θεσσαλονίκη 2014).

Λέβι, Πρίμο: *Αν αυτός είναι ο Άνθρωπος,* Άγρα, Αθήνα 1992.

Ματαράσσο, Ισαάκ: *Κι όμως όλοι τους δεν πέθαναν,* Μπεζές, Αθήνα, 1948.

Μάτσας, Νέστορας: *Αυτό το παιδί πέθανε αύριο,* Πιτσίλος, Αθήνα, 1987. **Μαρτυρία κρυμμένου παιδιού**

Μενασέ, Αλμπέρτος: *Μπιρκενάου. Άουσβιτς ΙΙ. Αναμνήσεις ενός αυτόπτη μάρτυρος,* Θεσσαλονίκη, ΙΚΘ 1974 (α΄ έκδοση στα γαλλικά, 1947).

Μπενρουμπή-Αμπαστάδο, Λίλιαν: *Τα τετράδια της Λίνας*, Καπάνι, Θεσσαλονίκη 1999. **Μαρτυρία κρυμμένου παιδιού**

Νατζαρή, Μαρσέλ: *Χρονικό 41-45*, Ίδρυμα ΕΤΣ-ΑΧΑΪΜ, Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1991.

Νάχμαν, Ευτυχία: *Γιάννενα: Ταξίδι στο Παρελθόν*, Τάλως, Αθήνα 1996.

Ναχμία, Μπέρρυ: *Κραυγή για το αύριο*, Κάκτος, Αθήνα 1989.

Πίνχας, Λίζα: *Αντιμέτωπη με το Ολοκαύτωμα*, έκδοση Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος, Αθήνα 2014.

Σεβίλια, Ερρίκος: *Αθήνα - Άουσβιτς*, Εστία, Αθήνα 1983.

Σιμχά, Παύλος: *Οικογένεια Δημητρίου*, αυτοέκδοση, χ.τ., 1988. **Μαρτυρία κρυμμένου παιδιού**

Σούσης, Μάριος: *Καλή αντάμωση. Φιλιά εις τα παιδιά. Τα παιδιά που έχασαν το τρένο για το Άουσβιτς*, Turangalia Books, Αθήνα 2013. **Μαρτυρία κρυμμένου παιδιού**

Στρούμσα, Ιάκωβος: *Διάλεξα την ζωή*, Ίδρυμα ΕΤΣ-ΑΧΑΪΜ, Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1997.

Χανταλί, Ιάκωβος: *Από το Λευκό Πύργο στις πύλες του Άουσβιτς*, Ίδρυμα ΕΤΣ-ΑΧΑΪΜ, Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1995.

Μελέτες

Αμπατζοπούλου, Φραγκίσκη: *Το Ολοκαύτωμα στις Μαρτυρίες των Ελλήνων Εβραίων*. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1993.

_____ *Η λογοτεχνία ως μαρτυρία: Έλληνες πεζογράφοι για τη Γενοκτονία των Εβραίων*. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1995.

_____ *Ο άλλος εν διωγμώ*. Θεμέλιο, Αθήνα 1998.

Αντωνίου, Γιώργος / Δορδανάς, Στράτος / Ζάικος, Νίκος / Μαραντζίδης, Νίκος: *Το Ολοκαύτωμα στα Βαλκάνια*, Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2011.

Βαρών-Βασάρ, Οντέτ: *Η Ενηλικίωση μιας Γενιάς. Νέοι και νέες στην Κατοχή και την Αντίσταση*, Εστία, Αθήνα 2009.

_____ *Η ανάδυση μιας δύσκολης μνήμης. Κείμενα για τη γενοκτονία των Εβραίων*, Εστία, Αθήνα 2013 (επαυξημένη έκδοση).

Γεωργιάδου, Βασιλική και Ρήγος, Άλκης (επιμ.): *Άουσβιτς. Το γεγονός και η μνήμη του. Ιστορικές, κοινωνικές, ψυχαναλυτικές και πολιτικές όψεις της Γενοκτονίας*, Καστανιώτης, Αθήνα 2007.

Γκρίνμπεργκ, Νατάν: *Ντοκουμέντα*, εισαγωγή, επιστημονική επιμέλεια Βασίλης Ριτζαλέος, Παρατηρητής της Θράκης, Κομοτηνή 2013.

Ενεπεκίδης, Πολυχρόνης: *Το Ολοκαύτωμα των Εβραίων της Ελλάδος 1941-1945*, Εστία 1996.

_____ *Οι διωγμοί των Εβραίων εν Ελλάδι 1941-1944 επί τη βάση των μυστικών αρχείων των SS*, Παπαζήσης, Αθήνα 1969.

Ιωαννίδης, Ιωάννης: *Οι Εβραίοι εις την Αντίστασιν*, Χ.Ε.Ο., Ιωάννινα 1948.

Καμπανέλης, Ιάκωβος: *Μάουτχάουζεν*, Κέδρος, Αθήνα, 16^η έκδ. 1995.

Κόκκινος, Γιώργος κ.ά.: *Προσεγγίζοντας το Ολοκαύτωμα στο ελληνικό σχολείο. Ένα εκπαιδευτικό ερευνητικό πρόγραμμα για μαθητές Δημοτικού, Γυμνασίου, Λυκείου*, σειρά *Έκκεντρη Ιστορία – Ιστορία από το Περιθώριο*, Ταξιδευτής, Αθήνα 2007.

Μαργαρίτης, Γιώργος: *Ανεπιθύμητοι συμπατριώτες. Στοιχεία για την καταστροφή των μειονοτήτων στην Ελλάδα*, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2005.

Μόλχο, Μικαέλ και Νεχαμά, Ιωσήφ: *In Memoriam*. Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη, τόμοι I-III, 1948-1953 (επανέκδοση 1976).

Μπενβενίστε, Ρίκα: *Αυτοί που επέζησαν, Αντίσταση, Εκτόπιση, Επιστροφή*, Πόλις, Αθήνα 2014.

Ρης, Λώρενς: *Άουσβιτς. Οι Ναζί και η «Τελική Λύση»*, Πατάκης, Αθήνα 2006.

Φρεζής, Ραφαήλ: *Η Ισραηλιτική Κοινότητα Βόλου*, Ώρες, Βόλος 1994.

Σιμπή, Ιακώβ και Λάμψα, Καρίνα: *Η ζωή απ' την αρχή. Η μετανάστευση των Ελλήνων Εβραίων στην Παλαιστίνη (1945-1948)*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2010.

Σιμπή, Ιακώβ και Λάμψα, Καρίνα: *Η Διάσωση. Η σιωπή του κόσμου, η αντίσταση στα γκέττο και τα στρατόπεδα. Οι Έλληνες Εβραίοι στα χρόνια της Κατοχής*, Εκδόσεις Καπόν, Αθήνα 2012.

Ταγκυέφ, Πιερ-Αντρέ: *Τι είναι αντισημιτισμός;*, Εστία, Αθήνα 2011.

Φλάισερ, Χάγκεν: *Στέμμα και Σβάστικα: Η Ελλάδα της Κατοχής και της Αντίστασης, 1941-1944*, 2 τόμοι, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1988, 1995.

Ψαρράς, Δημήτρης: *Τα μπεστ σέλερ του μίσους. Τα Πρωτόκολλα των Σοφών της Σιών στην Ελλάδα, 1920-2013*, Πόλις, Αθήνα 2013.

Bowman, Steven: *Η Αντίσταση των Εβραίων στην Κατοχική Ελλάδα*, έκδοση ΚΙΣ, Αθήνα 2012.

Flemming E.K.: *Ιστορία των Ελλήνων Εβραίων*, Οδυσσέας, Αθήνα 2009.

Friedländer, Saul: *Η Ναζιστική Γερμανία και οι Εβραίοι*, Πόλις, Αθήνα 2013.

Kershaw, Ian: *Ο Χίτλερ, οι Γερμανοί και η Τελική Λύση*, Πατάκης, Αθήνα 2012.

Mazower, Mark: *Στην Ελλάδα του Χίτλερ, Η εμπειρία της Κατοχής*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1994.

Pierron, Bertrand: *Εβραίοι και Χριστιανοί στη νεότερη Ελλάδα*, Πόλις, Αθήνα 2004.

Schminck-Gustavus Ch., *Μνήμες Κατοχής II - Ιταλοί και Γερμανοί στα Γιάννενα και η καταστροφή της εβραϊκής κοινότητας*, Ισνάφι, Αθήνα 2011.

Wiewiorka, Annette, *Το Άουσβιτς όπως το εξήγησα στην κόρη μου*, μτφρ. Κορίνα Δευτεραίου, επίμετρο Ρ. Μπενβενίστε, Πόλις, Αθήνα 2013.

Διαδικτυακοί τόποι

www.jewishmuseum.gr (Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος)

- www.jmth.gr (Εβραϊκό Μουσείο Θεσσαλονίκης)
- www.kis.gr (Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο)
- www.ushmm.org (United States Holocaust Memorial Museum)
  - www.ushmm.org/greece/eng/intro.htm
  - www.ushmm.org/wlc/el/article.php?Moduled=10005142
(**Άρθρο με τίτλο «Τα παιδιά και το Ολοκαύτωμα», στα ελληνικά**)

- www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/Holocaust/hidden.html
(Πληροφορίες για τα παιδιά στη διάρκεια του Ολοκαυτώματος)
- www.yadvashem.org.il. (Yad Vashem)
- <http://www.holocaustresearchproject.org/holoprelude/kindertransport.html> **(Πληροφορίες για τη διάσωση Εβραϊόπουλων με πρωτοβουλία της βρετανικής κυβέρνησης)**
- www.vhf.org. (Survivors of the Shoah Visual History Foundation)
- www.holocaustremembrance.com (ιστοσελίδα της Διεθνούς Συμμαχίας για τη Μνήμη του Ολοκαυτώματος)
- <http://archive.ert.gr> (Ψηφιακό Αρχείο της ΕΡΤ)

© **Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος, 2016**